

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum II. Decretalium, Per Triginta Titulos Distributum, In Quo Agitur
De Judiciis, Foro Competenti, Libelli Oblatione, Mutuis petitionibus, ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1708

§. I. An juramentum calumniæ sit de substantia judicii?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73001](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73001)

quòd, si contra petentem restitutionem conjugis, opponatur consanguinitas in gradu prohibito, & offeruntur probationes paratæ: *recepto ab opponente juramento de malitia*, negabitur restitutio quoad thorum, & fiet quoad reliqua: si verò probationes promptæ non sint, fiet plena restitutio, ac si sit magna viri sævitia.

696. Tertio in c. *Præsentium*. 31. de *Testibus*, ibi: præsentium autoritate statuimus, ut si quis, post depositiones testium publicatas, objicere voluerit in personas eorum, ei tunc tandem id liceat, cum juramento firmaverit, quòd ad hoc *ex malitia* non procedat: nisi forsan ante publicationem id fuerit protestatus. &c.

Quarto in c. *In appellationis*. 2. §. *in omnibus*, h. t. in 6. ibi: *in omnibus autem causis, nedum ante, sed etiam postquam lis fuerit contestata, sive de veritate, sive de calumnia sit juratum in ipsis: potest iudex à partibus exigere juramentum malitia, quoties viderit expedire.*

Quinto in c. *Pastoralis*. 4. de *Except.* ibi: quoniam per dilatorias exceptiones *malitiosè* nonnunquam causarum terminatio prorogatur, inquisitioni tux respondendo decernimus, ut intra tempus à iudice assignandum, omnes dilatoriæ proponantur, ita, quòd si partes ex tunc voluerint aliquas opponere, quas non fuerint protestatæ, nullatenus audiantur, nisi si fortè aliqua de novo sibi competens exorta fuerit: vel is, qui voluerit eam opponere, fidem faciat *juramento*, se postmodum ad illius notitiam pervenisse.

§. I.

An juramentum calumniæ sit de substantia iudicii?

697. **Q**uid in hac quæstione decretum sit jure civili, colligi potest ex L. 2. C. *de jure jurand.* propter calumniam, relata *supr. numer. 692. ubi not.* propositam quæstionem posse procedere de

casu, quo juramentum calumniæ fuerit exactum ab alterutra parte? vel ubi non? Nam super hac distinctione extat speciale c. 1. h. t. in 6. in quo tria continentur. 1. quòd, si juramentum *calumniæ*, vel *veritatis dicendæ* in principio non præstetur, ut debet, in qualibet parte iudicii jurari possit; cum hujusmodi juramenta præstari *ab initio* de substantia ordinis iudiciarii non existat; ubi Authores communiter notant, ex hoc solum sequi, non esse *de substantia iudicii* (intellige ordinarii) quòd hoc juramentum præstet *ab exordio iudicii*; sic Maranta de *Ordin. iudiciar. p. 6. ad 2. iudicii partem*, de *juram. numer. 2.* Vivianus in *Rationali l. 2. pag. 64. & alii.*

Alterum est, quòd propter tacitè omissum *in tota causa* calumniæ juramentum, judicialis processus, aliàs factus legitimè, non est nullus, nec etiam annullandus, ut dicitur *ibid. §. propter*; ubi nota ly *tacitè omissum*; quod accipe, quando ab alterutra parte petitum non est; non autem ut idem sit, ac *remissum* positivè, pactione aliquâ; idque propter dicenda à *numer. 700.* sed tantum negativè, *non exigendo*; ex hoc autem deducitur juramentum calumniæ non esse de substantia iudicii, esto in tota causa, seu processu prætermisum sit, *si neutra litigantium pars id præstari petiit*; & hoc modo Authores communiter intelligunt L. 2. C. *de jurejurand.* propter calumniam, §. *Sed quia veremur*. 4. de qua dicemus infra *numer. 699.*

Tertium est, in §. *quamvis*; quòd, licet olim in causis spiritualibus in foro Ecclesiastico non exigeretur juramentum calumniæ, per c. *Literas 2. h. t.* ubi declarat Pontifex, quòd licet Romana Ecclesia, in his casibus, in quibus de Ecclesiasticis, Decimis, & rebus spiritualibus tantum agitur, juramentum calumniæ nec dare, nec recipere consuevit, eò, quòd *hæc causa non ex legum restrictione, sed ex Canonum equitate*, qui in his tale juramentum non requirunt, *terminetur*: secus tamen dicendum sit jure novo, in c. 1. h. t. in 6. ubi Boni-

Bonifacius VIII. sic loquitur : quamvis in causis spiritualibus (*in quibus debet de veritate dicenda jurari*) Canones non indicant alicui calumniae juramentum : nos tamen (quia frequenter calumniari videmus in ipsis) utile reputamus , quod simul (sicut plerique observant) *tam de veritate dicenda , quam de calumnia (ut via pracludatur calumniis) jurari debeat in eisdem ;* quibus praenotatis.

699. Resp. juramentum calumniae , quando alterutra pars litigantium id exigit , ut praestetur a parte , esse de substantia iudicii sic , ut totus processus vitietur , si iudex id praestari non jubeat , parte litigante id exigente ; ita communiter Doctores cum Bartolo in L. 2. C. de jurejurand. propter calumniam , & *Sed quia veremur* , ibi : *Sed quia veremur , ne forsitan quidam , collusione aliqua utentes , remittere videantur inter se hujusmodi Sacramentum , & ex praedicta dissimulatione nostram sanctionem deludant : sancimus , omnes iudices , (licet ex compromisso cognoscant ,) vigorem suum exercentes (quia non pro commodo privatorum , sed pro communi utilitate praesentem legem posuimus)* minimè pati , tale Sacramentum remitti , *sed omnimodo hoc & ab Actore , & à fugiente exigi : ne paulatim videatur hujusmodi res defraudari , & Sacramentum vel principalium personarum , vel Advocatorum ex quacunque parte mutilari .* ita etiam Francus in dict. c. 1. h. t. in 6. num. 4. Gail. l. 18. observ. 80. Layman. in cit. c. 1. num. 4. & alii.

§. II.

An juramentum calumniae possit remitti ?

700. QVæstio procedit. 1. an possit remitti à partibus ? 2. à Judice ? 3. an statuto ? 4. an à Supremo Principe ? 5. an consuetudine ? Ad. 1. Resp. de remissione negativa , quæ fit non exigendo , jam diximus affirmativè num. 697. difficultas est de remissione , quam facit pars pa-

Tom. II.

tratione expressa ? Negativa communis est , quam tenet Layman cit. num. 3. Haunold. tom. 5. tract. 3. num. 457. Barbof. in cit. c. 1. num. 4. & alii. Ratio hujus est , quia his , quæ introducta sunt in favorem publicum , pactis privatorum derogari non potest ; at juramentum calumniae introductum est in favorem publicum , ut expressè dicitur in cit. §. *sed quia veremur* , relato num. preced. ne scilicet veritas occultetur , & partibus concedatur facultas calumniandi , aut tam graves , & bono publico necessarias leges eludendi , ut loquitur Imperator , in §. *sed quia veremur* , supr. numer. 699.

Ad. 2. Resp. à Judicibus , non supremis , non posse remitti juramentum calumniae ; tum quia inferior jure ordinario nihil potest in lege Superioris ; tum quia id expressè illis prohibetur in dicto §. *sed quia* , ibi : *sancimus omnes Judices , vigorem suum exercentes , minimè pati , tale Sacramentum remitti , sed omnimodo hoc & ab Actore , & à fugiente exigi ,* maximè cum hoc medium non pro commodo privatorum , sed pro communi utilitate introductum sit ; cui vi muneris sui specialiter consulere tenentur Judices ; dixi à Judicibus non supremis ; nam , cum sit introductum jure positivo , cui supremus Princeps derogare potest (saltem exigente id utilitate publica , quam etiam Princeps tueri debet ; hoc enim directè respicit jus jurisdictionis) per rescriptum Supremi Principis decerni potest , ut non praestetur juramentum calumniae ; sic Abbas in c. cæterum h. t. n. ult. ex quo habetur etiam responsio ad 4. quod tamen aliqui restringunt solùm ad casum , quo expressis verbis derogat ; sic Barbof. in c. 1. §. propter h. t. n. 5.

De statuto id expressè negat Barbosa 702. cit. cum Viviano , & alius ibidem relatis ; quod etiam tenet Menochius lib. 1. de Arbitrar. quæst. 20. num. 4. & sic omnino dicendum videtur , propter gravissima mala , quæ hujus juramenti præmissio inducit , ut experientia certum est , innumeris fraudibus , falsis probationibus , dilationibus , & similibus inven-

A a

tis